

*Рибнікова Г. І.,
канд. екон. наук, доцент (ДонДТУ),
Усачова Г. М.,
канд. екон. наук*

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО СТРУКТУРИЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Дискусійність проблеми стосовно предметної області теоретичних економічних дисциплін посилюється не випадково. Справа в тому, що досвід викладання, накопичений за декілька останніх років, свідчить про нагальну необхідність структурно-логічного зв'язку окремих дисциплін теоретичного блоку, їх адаптації до сучасної системи економічної освіти в Україні.

Заслуговує високої оцінки робота, що проведена колективом авторів під керівництвом А.Ф. Павленка науково-методичною комісією з економічної освіти з укладання нормативних програм з фундаментальних економічних дисциплін. Але, на нашу думку, під час розроблення державних стандартів освіти слід звернути увагу на деякі моменти.

- Розширення предмета політичної економії, її місце в системі дисциплін економічної теорії зовсім не є ознакою того, що політична економія має включати проблеми класичних курсів мікроекономіки, макроекономіки, історії економічних вчень тощо. Запропонована програма в ряді тем (наприклад, теми 4, 9, 14, 21) передбачає розгляд питань з мікроекономіки і (теми 16, 18, 19) з макроекономіки. Також необгрунтовано внесені до програми курсу політичної економії деякі питання з економічної історії (тема 23), державного регулювання економіки (тема 20) і т. ін. Здається, що в цілому програма з політичної економії занадто перевантажена та потребує перегляду для усунення повторів і визначення предметної проблематики саме цієї дисципліни.

- Необхідність конкретніше окреслити предметну сферу політичної економії підтверджується тим, що досить велика кількість підручників, посібників стосується здебільшого економічної теорії в цілому. Таке становище ускладнює, насамперед студентам, вивчення політекономії як самостійної дисципліни.

- В умовах сучасних тенденцій розвитку інституціональної сфери економіки, на наш погляд, доцільне введення дисципліни, яка б зосередила увагу на вивченні формалізованих правил та неформалізованих норм, що структурують взаємодію між людьми в межах економічних систем.

Необхідність вивчення закономірностей функціонування економіки в умовах зміни господарського механізму потребує також

впровадження спецкурсу з питань перехідної економіки. Вважаємо, такий підхід дасть змогу, з одного боку, розвантажити програму з курсу політичної економії, з іншого, — поліпшити розуміння категорій інституціональної економіки та перехідних процесів у національних економічних системах.

- Включення економіки до складу державного компонента в загальноосвітніх школах потребує детальнішої структуризації програм з економічних дисциплін у вищій школі щодо їх змісту та взаємозв'язків.

- Підвищення ролі фундаментальної економічної освіти майбутніх науковців робить актуальним питання розроблення загальних програм вступних та кандидатських іспитів пошукачів наукового ступеня кандидата економічних наук.

*Сорока І. В.,
(ДонДУЕТ)
Горожанкіна М. Є.,
доцент*

ЕКОНОМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ: ЛОГІКА СПІВВІДНОШЕННЯ І КОРИГУВАННЯ ПРОГРАМ

Реалії вітчизняної вищої школи наочно підтверджують істину, що джерелом нашого розвитку є протиріччя. У даному разі — це протиріччя між необхідністю і можливістю встановлення гуманістичного та демократичного стилю освіти в суспільстві, яке, на жаль, створює більше проблем, ніж умов для їхнього вирішення.

І якщо перша половина завдання — необхідність формування грамотного професіонала, переконаного гуманіста і відповідального демократа — достатньо зрозуміла, то друга — щодо можливостей — залишається особистою проблемою викладача і вузу в цілому.

У центрі нашого обговорення фундаментальні дисципліни, які складають базис економічної підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. Радикальні зміни політичної системи держави не могли не відбитися на змісті курсу «Політичної економії», позбавили його відомої ортодоксальності, ухилу в бік однієї наукової теорії. Водночас практика розширення навчальних тем і напрямів призвела до певного дублювання і збігу з іншими сучасними економічними дисциплінами. Це підтверджує власний досвід і спостереження колег.

У складі Донецького державного університету економіки і торгівлі три факультети економічного профілю, що готують економістів, бухгалтерів, фінансистів, менеджерів і маркетингологів. Для цієї кате-